

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny

Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy w Orlu

2017/2018

Nauczyciele Szkoły Podstawowej w Orlu budują z uczniami relacje oparte na zaufaniu, prowadzą rozmowę ucząc nawiązywania serdecznego kontaktu, sympatii, szacunku i tolerancji. Kształtują jednostki twórcze, kreatywne, zdolne do sterowania własnym rozwojem w szkole i poza nią. Nauczyciele pomagają uczniom lepiej rozumieć otaczający świat i zasadność własnych postaw, rozwijają umiejętności komunikacyjne, które umożliwiają dialog z innymi, wspierają rozwój indywidualny i społeczny ucznia, wskazują jak i gdzie szukać sposobów radzenia sobie z zagrożeniami związanymi zarówno z poszukiwaniem własnej tożsamości, jak i z wzorcami do naśladowania.

I. Wstęp

Treści programu wychowawczo-profilaktycznego wynikają z przepisów Ustawy Prawo Oświatowe oraz z treści podstawy programowej kształcenia ogólnego, określonej rozporządzeniem MEN z 14 lutego 2017 roku. Program dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska lokalnego. Integruje realizowane dotychczas działania wychowawcze oraz profilaktyczne i opracowany został w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb w zakresie zapobiegania zagrożeniom.

Program wychowawczo-profilaktyczny Szkoły Podstawowej w Orlu obejmuje wszystkie działania i treści o charakterze wychowawczym i profilaktycznym, gdzie wychowanie rozumiane jest jako proces wspomagania ucznia w rozwoju, oparty na indywidualnej osobowej relacji poszanowania godności obu stron (wychowawcy, rodzica, nauczyciela oraz wychowanka), które współdziałają ze sobą, dążąc do osiągnięcia celów wychowawczych tj. do osiągnięcia pełnej dojrzałości ucznia w czterech podstawowych sferach: fizycznej, rozumianej jako prowadzenie zdrowego stylu życia; psychicznej (emocjonalnej i intelektualnej), która oznacza ponoszenie odpowiedzialności za siebie i współodpowiedzialności za innych oraz otaczający świat; społecznej, która oznacza konstruktywne pełnienie ról społecznych oraz duchowej oznaczającej posiadanie systemu wartości oraz poczucia sensu życia i istnienia człowieka. Wychowawca jest odpowiedzialny za tworzenie warunków do rozwoju każdego ucznia, a wychowanek odpowiedzialny jest za korzystanie z nich.

Treści szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły i wewnątrzszkolnym systemem oceniania. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety

edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny.

Program wychowawczo-profilaktyczny Szkoły Podstawowej w Orlu obejmuje wszystkie działania wspomagające wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami, które jednocześnie ograniczają i likwidują czynniki ryzyka, mogące zaburzać jego prawidłowy rozwój i zdrowe życie. Chcemy, by nasza szkoła była bezpieczna, by nie dochodziło do zakłócania procesów wychowawczych, które prowadzą do dezorganizacji procesu dojrzewania dzieci i młodzieży oraz zaburzeń w zachowaniu. Chcemy dostarczać wszystkim odbiorcom wiarygodnych informacji na temat warunków zdrowego życia i występujących zagrożeń, by w konsekwencji nauczyć uczniów odpowiedzialności za własne wybory. Chcemy rozwijać u dzieci więzi z grupą społeczną, aby panowało poczucie przynależności do grupy, kształtować komunikatywność, kreatywność i empatię, umiejętność podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów, uczyć odpowiedzialności, kształtując w środowisku szkolnym normy i reguły sprzyjające zdrowemu życiu, które jednocześnie eliminują możliwość wystąpienia dysfunkcji.

Program realizowany będzie przez wychowawców klas, podczas godzin z wychowawcą oraz nauczycieli wszystkich przedmiotów, specjalistów: psychologa, pedagoga, pielęgniarki szkolnej oraz pozostałych pracowników szkoły we współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

II. Charakterystyka środowiska wychowawczo - profilaktycznego.

W skład Szkoły Podstawowej w Orlu - 15 oddziałów klas I-VII oraz 3 oddziały przedszkolne. W sumie w naszej szkole jest 389 uczniów. Uczniowie pochodzą głównie z dwóch miejscowości Orle i Bolszewo.

W Orlu i Bolszewie ludność rolnicza stanowi niewielki procent ogółu, nie ma dużych zakładów pracy, tylko niewielkie firmy, najczęściej o charakterze usługowym. W związku z tym wielu mieszkańców dojeżdża do pracy. Wśród dorosłych występuje mała aktywność spowodowana brakiem ośrodków kulturalno – rozrywkowych. Uczniowie w większości wychowują się w rodzinach pełnych, w których przeważają pozytywne wzorce i właściwy system wartości, co w dużej mierze wspomaga szkolne oddziaływania profilaktyczne. Sporadycznie zdarzają się rodziny, w których występują niewłaściwe postawy wychowawcze, zjawiska patologiczne, czy niewydolność wychowawcza.

Szkolny Program Profilaktyki skierowany jest przede wszystkim do uczniów, rodziców i nauczycieli. Wszystkie grupy zostały objęte diagnozą. Z niektórymi działaniami wychodzimy również do środowiska lokalnego. Ważne ogniwo stanowią rodzice, których pragniemy włączyć do działań wychowawczych. Uważamy, że spójność w działaniach rodziców i nauczycieli jest sprawą nadrzędną.

III. Wartości uznawane przez społeczność szkolną

Wychowanie do wartości zakłada przede wszystkim podmiotowe traktowanie dziecka, a co za tym idzie umiar w stosowaniu tak swobody jak i przymusu. Wartości są przewodnikami życia osobowego i społecznego i jako takie nie mogą stać w sprzeczności z dobrem wspólnym. Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Orlu jest miejscem ćwiczenia się w relacjach społecznych. Jako instytucja ma kształtować takie wartości jak poczucie przynależności do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty, kwestię dobra wspólnego, wrażliwość na krzywdę drugiej osoby, więzi z krajem, poszanowanie dla dziedzictwa narodowego, innych kultur i tradycji, poszanowania dla zdrowia, szczerłość w relacjach z innymi, wytrwałość i konsekwencję w osiąganiu celów, szacunek do otaczającego środowiska.

IV. Sylwetka absolwenta

Absolwent Szkoły Podstawowej w Orlu efektywnie funkcjonuje w życiu społecznym oraz podejmuje samodzielne decyzje w poczuciu odpowiedzialności za własny rozwój. Uczeń kończący szkołę:

- kieruje się w codziennym życiu zasadami etyki i moralności,
- zna historię, mowę ojczystą, kulturę własnego narodu i regionu oraz tradycje szkoły,
- przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny życia,
- szanuje siebie i innych
- zna i rozumie zasady społecznego współżycia,
- jest tolerancyjny,
- korzysta z różnych źródeł wiedzy i informacji, racjonalnie wykorzystuje narzędzie i technologie informatyczne,
- jest ambitny, kreatywny, odważny i samodzielny,
- posiada wiedzę na temat współczesnych zagrożeń społecznych i cywilizacyjnych, podejmuje odpowiedzialne decyzje w trosce o bezpieczeństwo własne i innych,
- szanuje potrzeby innych i jest chętny do niesienia pomocy,
- integruje się z rówieśnikami i prawidłowo funkcjonuje w zespole,
- ma potrzebę uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym Polski i Europy.

V. Cele ogólne programu

Nadrzędnym celem programu jest wychowanie, rozumiane jako wspieranie wychowanka w rozwoju oraz profilaktyka rozumiana jako interwencja kompensująca niedostatki wychowania. Naszym celem jest kształtowanie prozdrowotnych wzorców konsumpcyjnych, umiejętności psychicznych ucznia, które pozwolą radzić sobie ze sobą i z wyzwaniem świata oraz budowanie jego odporności na potencjalne zagrożenia. Działania określone w niniejszym programie umożliwiają spójne środowisko wychowawcze, w którym wartości i normy życia są zrozumiałe dla wychowanka, w którym wychowawcy współpracują, wspierając ucznia w integralnym rozwoju i osiągnięciu pełni człowieczeństwa. Podstawowym zadaniem realizowanego programu jest poszukiwanie sposobu wspomagania dzieci i młodzieży w poszanowaniu wartości, akceptowaniu, przeżywaniu i urzeczywistnianiu ich. Działania wychowania i profilaktyki łączą wartości i normy, traktując „nauczanie i wychowanie jako respektowanie chrześcijańskiego systemu wartości, przyjmując zasady etyki jako uniwersalne”. W nawiązaniu do tychże zasad etyki prowadzone będą działania szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

VI. Cele szczegółowe programu wychowawczo -profilaktycznego

- opanowanie nawyków higienicznych związanych z systematyczną i prawidłową pielęgnacją jamy ustnej,
- opanowanie czynności samoobsługowych związanych z ubieraniem się i higieną odzieży,
- poznanie zasad właściwego odżywiania,
- kształcenie nawyków właściwego odżywiania,
- kształtowanie u uczniów prawidłowych postaw i zachowań zgodnych z wyznacznikami wiedzy o zdrowiu,
- ukazanie uczniowi wartości zdrowia jako potencjału, którym dysponują,
- poznawanie przyczyn niektórych chorób (grypa, przeziębienie...),
- podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie chorobom,
- udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej,
- uświadamianie skutków i zagrożeń podejmowania wczesnej inicjacji seksualnej; zakażenia chorobami przenoszonymi drogą płciową ze szczególnym uwzględnieniem hiv/AIDS,
- poznanie konsekwencji: palenia papierosów, picia alkoholu i zażywania narkotyków,
- planowanie dziennego rozkładu zajęć,
- promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- propagowanie aktywnego wypoczynku i zdrowego trybu życia,
- rozpoznawanie zagrożeń cywilizacyjnych oraz miejsc, w których należy zachować rozwagę i ostrożność,
- wyrabianie nawyku przestrzegania przepisów bezpieczeństwa w kontaktach z nieznanymi (ograniczanie zaufania),
- uczenie zdecydowanego reagowania na wszelkie przejawy agresji, nietolerancji i wandalizmu,

- zapobieganie występowaniu agresji słownej i fizycznej wśród młodzieży,
- przestrzeganie przepisów ruchu drogowego,
- wyrabianie umiejętności prawidłowej komunikacji i zrozumienia poprzez słuchanie i mówienie oraz liczenie się z odczuciami innych,
- kształtowanie nawyków pokojowego rozwiązania spornych spraw,
- rozwijanie umiejętności skutecznego komunikowania się,
- kształtowanie umiejętności pracy w zespole,
- wdrażanie do aktywnej współpracy w grupie rówieśniczej i społeczności uczniowskiej,
- kształtowanie umiejętności budowania poczucia własnej wartości,
- doskonalenie umiejętności, wyrażania i nazywania własnych uczuć, myśli, przekonań,
- ukazywanie niepowodzenia nie jako źródła stresu, ale jako doświadczenia na drodze rozwiązywania problemów i pokonywania trudności,
- uświadomienie przyczyn oraz konsekwencji zachowań społecznych,
- eliminowanie zachowań agresywnych i przemocy wśród młodzieży,
- integracja uczniów, nauczycieli oraz rodziców we wspólnym działaniu na rzecz przeciwdziałania agresji,
- posługiwanie się technologią informacyjną w zakresie promocji zdrowia i bezpieczeństwa.

VII. Podstawy prawne programu wychowawczo - profilaktycznego

Program wychowawczo-profilaktyczny sporządzony został w oparciu o aktualne przepisy prawa oświatowego.

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (art. 72)
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
- Konwencja o Prawach Dziecka
- Ustawa Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku
- Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej
- Ustawa Karta Nauczyciela
- Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia

VIII. Uczestnicy programu

Rodzice

Rodzice uczniów naszej szkoły znają i akceptują program oraz czynnie współpracują przy jego realizacji. W naszej szkole pamiętamy o tym, że uczniowie otrzymują dużo zachęty, aby uczyć się śmiałości, w pełni aprobowani uczą się lubić samych siebie, często słyszą słowa uznania, uczą się stawiać sobie cele, wychowani są w poczuciu bezpieczeństwa, uczą się ufać sobie i innym, otaczani są rzetelnością i uczciwością, uczą się, czym jest prawda i sprawiedliwość. Dzieci, które mają trudności w nauce potrzebują naszego zrozumienia, wsparcia.

Wychowawcy

Prowadzą w różnych formach szkolenia, konsultacje dla rodziców, dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, sprawują opiekę wychowawczą nad uczniami szkoły, a w szczególności: tworzą warunki wspomagające ich rozwój i przygotowują do życia w rodzinie i w społeczeństwie, poznają warunki życia i nauki swoich wychowanków, uczą pozytywnego myślenia i stawiania na sukces poprzez rozwijanie poczucia własnej wartości, realizują w toku pracy wychowawczo-profilaktycznej treści i cele niniejszego programu oraz nadzorują pomoc psychologiczno-pedagogiczną w swojej klasie.

Nauczyciele

Wszyscy nauczyciele realizują Program Wychowawczo-Profilaktyczny, a w szczególności nauczyciele wychowawcy uwzględniają go przy realizacji klasowych planów pracy. Nauczyciele mają obowiązek reagowania na przejawy niedostosowania społecznego u dzieci, wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, w oparciu o rozpoznanie potrzeb, odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole i poza jej terenem, np. na wycieczkach szkolnych, świadczą pomoc psychologiczno-pedagogiczną w bieżącej pracy z uczniem.

Uczniowie

Wszyscy uczniowie naszej szkoły są poddani oddziaływaniom tego programu.

Psycholog, pedagog szkolny

Udzielają pomocy dzieciom, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. W sposób zdecydowany reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim podejrzanym zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia. Współpracują z instytucjami w organizowaniu różnych form spędzania czasu przez dzieci, szczególnie z rodzin zaniedbanych środowiskowo. Współpracują z policją, z sądem dla nieletnich, kuratorami (w razie zaistniałej potrzeby), z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Kształtują u uczniów i ich rodziców świadomość prawną w zakresie ponoszenia konsekwencji wynikających z popełnionych czynów. Prowadzą zajęcia terapeutyczne z dziećmi: indywidualne i grupowe, stosują

profilaktykę zachowań ryzykownych wśród uczniów. Organizują spotkania i prelekcje dla rodziców na tematy związane z procesem nauczania i wychowania, udzielają wsparcia zgłaszającym się rodzicom w sytuacjach trudnych wychowawczo i losowo, współpracują z nauczycielami w zakresie procesu nauczania i wychowania uczniów.

IX. Diagnoza zagrożeń

Szkoła Podstawowa w Orlu każdego roku szkolnego przeprowadza diagnozę środowiska wychowawczego, analizuje potrzeby i zasoby. W celu urealnienia sytuacji wychowawczej w szkole, a w efekcie profilaktycznej korzystamy z:

- badań ankietowych skierowanych do rodziców na temat atmosfery w szkole oraz warunków organizacji nauki w niej
- spostrzeżeń wychowawców na temat zachowań problemowych w klasie
- ludzkich zasobów szkoły tj. kompetencji kadry kierowniczej, kompetencji zawodowych nauczycieli rozwijanych poprzez dodatkowe doskonalenie się oraz kompetencji szkolnych specjalistów (pedagoga i psychologa, logopedy, pielęgniarki szkolnej), szkolnych realizatorów programów profilaktycznych, z kompetencji specjalistów spoza szkoły – współpracujących z nią, rodziców oraz wolontariusz

X. Zadania wychowawczo-profilaktyczne

A. sfera fizycznego rozwoju ucznia – „edukacja zdrowotna”

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych
1. Wspomaganie uczniów w rozwoju ukierunkowane na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej – kształtowanie postaw sprzyjających zdrowiu.	1. Kształtowanie nawyku dbania o własne zdrowie, estetykę własną i otoczenia. Utrzymanie higieny ciała i dbałość o schludny wygląd. 2. Nabywanie umiejętności zdrowego stylu życia. Umiejętne zagospodarowanie czasu wolnego – zajęcia z wychowawcą. 3. Kształtowanie sprawności fizycznej i odporności. Rozwijanie nawyku uprawiania sportu i posiadanych predyspozycji do uprawiania dyscyplin sportowych.	- Działania informacyjne – dostarczanie wiarygodnych informacji na temat warunków zdrowego życia - Długofalowe wspieranie ucznia w rozwoju i zdrowym stylu życia poprzez: - realizację zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej - Program dla szkół- „szklanka mleka”, „Owoce i warzywa w szkole” - prowadzenie pogadank na godzinach wychowawczych zgodnie z treściami uwzględnionymi w podstawie programowej - Organizacja wypoczynku w czasie wolnym, konkursów dotyczących zdrowego stylu życia - Organizacja kół zainteresowań promujących zdrowy styl życia - Lekcje wychowania fizycznego, biologii, przyrody, informatyki, edukacji wczesnoszkolnej,

<p>2. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności za zdrowie swoje i innych.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych; kształtowanie umiejętności kontrolowania emocji i radzenia sobie ze stresem. 2. Kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji. 3. Zachowanie zasad bezpieczeństwa poruszania się na drogach i ulicach (bezpieczna droga do i ze szkoły). 	<ul style="list-style-type: none"> - Wyposażenie w umiejętności skutecznego dbania o własne zdrowie - Spotkania ze specjalistami - Gazetki ścienne i ulotki - Udział w ogólnopolskich akcjach i konkursach prozdrowotnych - Spotkania z higienistką szkolną i pedagogiem, policją
<p>3. Ugruntowanie wiedzy z zakresu zdrowego odżywiania się, uświadamianie korzyści z aktywności fizycznej. Stosowanie profilaktyki.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poszerzanie wiedzy na temat zdrowego stylu życia. 2. Kształtowanie prozdrowotnych wzorców konsumpcyjnych. 3. Dbanie o rozwój wiedzy i umiejętności zawodowych nauczycieli o umiejętności dotyczące problematyki związanej z uzależnieniami. 4. Nabywanie umiejętności opierania się naciskom otoczenia, nabywanie umiejętności bycia asertywnym – warsztaty edukacyjne. 5. Treningi umiejętności odmawiania papierosa, alkoholu, dopalaczy itd. 6. Prowadzenie edukacji antyuzależnieniowej. 7. Uświadomienie zagrożeń wynikających z przedwczesnej inicjacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - Współpraca z instytucjami prowadzącymi profilaktykę w zakresie zdrowego odżywiania - Realizacja programu profilaktyki uzależnień i rozwijanie umiejętności życiowych „Zanim spróbujesz” - Przeciwdziałanie paleniu papierosów (w tym e- papierosa), np. obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia w listopadzie – ulotki, plakaty); profilaktyka nowotworowa – Miesiąc walki z rakiem w październiku - Uzależnienia od alkoholu – propozycje spędzania wolnego czasu w ruchu, na sportowo bez alkoholu, organizacja konkursów - Uzależnienie od używek i dopalaczy – „Dopalaczom stop” – organizacja spotkań dla rodziców, uwrażliwienie na sygnały, które mogą niepokoić - Godziny wychowawcze, filmy o uzależnieniach

		<ul style="list-style-type: none"> - Wskazanie miejsc, w których można uzyskać pomoc - Spotkania z pielęgniarką szkolną, lekarzem, pedagogiem - Podejmowanie działań ograniczających zachowania konfliktowe, stresowe, presji grupy, realizacja zajęć „Wychowanie do życia w rodzinie” - Konsultacje ze specjalistami - Film edukacyjny
--	--	--

B. sfera społecznego rozwoju ucznia – „kształtowanie postaw społecznych – relacje”

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych
1. Przygotowanie uczniów do aktywnego i świadomego uczestnictwa w życiu społecznym oraz podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do podejmowania działań wolontariatu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie samorządności uczniów – nauka zasad demokracji. 2. Pełnienie różnych ról społecznych (klub, drużyna, wspólnota). 3. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. 4. Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia i warsztaty specjalistyczne - Opieka nad samorządem uczniowskim - Organizacja spotkań ze znaczącymi ludźmi i autorytetami

<p>2. Rozwijanie umiejętności współdziałania w grupie społecznej, pokojowego rozwiązywania problemów, z zachowaniem zasad komunikowania się.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przestrzeganie zasad zdrowego współzawodnictwa. 2. Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla rodziców „Bezpieczny Internet – kontrola rodzicielska”. 	<ul style="list-style-type: none"> - Spotkania z Policjantem – skutki prawne związane z występowaniem różnych form agresji, w tym cyberprzemocy - Zajęcia warsztatowe z pedagogiem szkolnym, nauczycielami wychowania fizycznego, zajęcia z Informatyki - Organizowanie wycieczek szkolnych oraz imprez integrujących środowisko szkolne
<p>3. Rozwijanie wrażliwości i poczucia odpowiedzialności za relacje międzyludzkie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja zajęć dydaktycznych z wychowawcą uczących zasad współżycia w grupie. 2. Podejmowanie działań na rzecz innych uczniów, organizacji, podejmowanie działań w ramach wolontariatu. 3. Organizowanie w ramach zespołów klasowych i pozaklasowych pomocy koleżeńskiej uczniom mającym problemy z opanowaniem materiału. 4. Organizacja zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i specjalistycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie zajęć z zakresu prawa – poznanie praw i obowiązków wynikających z roli ucznia, członka społeczności szkolnej, rodziny i kraju - Zajęcia warsztatowe z psychologiem – rozwijanie empatii - Prowadzenie akcji wolontariackich - Prowadzenie dziennika elektronicznego

C. sfera rozwoju psychicznego – „wartości, normy, wzory zachowań – kultura”

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych
<p>1. Budowanie systemu wartości – Integracja działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły i rodziców.</p>	<p>1. Realizacja zajęć edukacyjnych – kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania innych kultur i tradycji. 2. Prowadzenie rozmów z uczniami o szkodliwości działania sekt i tzw. Nowych ruchów religijnych. 3. Pomoc uczniom przeżywającym kryzys.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia realizowane podczas zajęć na lekcjach języka polskiego, WOS, przyrody, geografii, informatyki, wychowania do życia w rodzinie - Zajęcia z pedagogiem szkolnym - Spotkania z autorytetami – dostarczenie wzorców osobowych - Ankieta diagnozująca „Mój system wartości” - Zapoznanie uczniów ze stosowanymi przez sekty technikami zniewalania człowieka i ich zasięgiem - Realizacja zajęć na zajęciach z wychowawcą - Programy edukacyjne – telewizyjne, z spektakle teatralne - Filmy edukacyjne i materiały - Gazetki edukacyjne - Organizowanie indywidualnych z kontaktów z pedagogiem i psychologiem szkolnym, ze specjalistami - Realizacja zajęć na lekcjach religii - Realizacja treningu asertywności
<p>2. Kształtowanie prawidłowego stosunku do wartości i norm oraz kultury zachowania.</p>	<p>1. Realizacja zajęć edukacyjnych na lekcjach z wychowawcą – kształtowanie umiejętności odróżniania dobra od zła. 2. Nauka dobrych manier.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie wyjść na spotkania ze sztuką np. do teatru, filharmonii, muzeów, wystaw artystycznych - Realizacja zajęć na lekcjach języka

	<p>3. Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi, z wytworami kultury, z dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury.</p> <p>4. Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów - popularyzacja alternatywnych form spędzania wolnego czasu.</p> <p>5. Rozwijanie szacunku dla kultury, historii narodu i dorobku narodowego.</p> <p>6. Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu.</p> <p>7. Czym jest dyskryminacja – przeciwdziałanie objawom dyskryminacji – dostosowanie warunków nauki, opieki i wychowania do potencjalnych obszarów dyskryminacji.</p> <p>8. Stworzenie warunków wyrównywania różnic językowych, kulturowych dla dzieci i młodzieży pochodzącej z innych krajów.</p>	<p>polskiego, lekcjach z wychowawcą – kształtowanie postaw społecznie akceptowanych</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizacja wycieczek – umożliwienie kontaktu z wytworami sztuki oraz miejscami pamięci narodowej - Prowadzenie kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży - Organizowanie spotkań z pasjonatami i instytucjami kultury prowadzącymi zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów - Tworzenie okazji do publicznego wypowiedzenia się oraz nauka słuchania innych, szanowania poglądów – prowadzenie debat na zajęciach organizowanych przez nauczycieli np. języku polskim, WOS-ie, Wychowaniu do życia w rodzinie - Organizacja konkursów, przedstawień uczniowskich - Oglądanie spektakli teatralnych na temat „zasad, wartości i norm społecznych” - Dokonanie diagnozy przyczyn i objawów dyskryminacji - Realizacja cyklu lekcji wychowawczych - Spotkania z przedstawicielami instytucji współpracujących ze szkołą - Realizacja projektów edukacyjnych
--	--	--

		finansowanych z funduszy Unii Europejskiej - Dostosowanie infrastruktury szkoły do nauki przez dzieci i młodzież niepełnosprawną - Udział w Akcji Szlachetna Paczka - wspólne imprezy z Powiatowym Ośrodkiem Szkolno –Wychowawczym w Wejherowie
--	--	--

D. profilaktyka zachowań ryzykownych – bezpieczeństwo

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych
1. Poznawanie zasad bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz w sytuacjach nadzwyczajnych w tym poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.	1. Poznanie praw i obowiązków ucznia – budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. 2. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – poznanie podstaw negocjacji i mediacji. 3. Dostarczenie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. 4. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa na temat postępowania w sprawach nieletnich. 5. Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym. 6. Propagowanie wiedzy na temat środków uzależniających oraz prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych.	- Realizacja zajęć wychowawczo-dydaktycznych , - na zajęciach z wychowania fizycznego (znajomość zasad bezpieczeństwa podczas korzystania ze sprzętu sportowego, podczas pobytu nad wodą, w górach). - Realizacja zajęć na lekcjach WOS – poznanie instytucji, do których należy się zwrócić w przypadku występowania przemocy fizycznej lub psychicznej. - Organizacja spotkań z Policjantem. - Konsultacje z pedagogiem. - Realizacja zajęć Edukacji dla bezpieczeństwa – poznanie zasad ostrzegania ludności o zagrożeniach. - Realizacja zajęć na zajęciach z wychowawcą.

		<ul style="list-style-type: none"> - Programy edukacyjne - telewizyjne, spektakle teatralne. - Filmy edukacyjne i materiały. - Gazetki edukacyjne.
2. Kształtowanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uświadamianie negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństwa wynikające z anonimowych kontaktów. 2. Bezpieczne organizowanie zajęć ruchowych (wychowania fizycznego) i poruszania się po drogach. 3. Bezpieczne korzystanie ze środków komunikacji publicznej – przeciwdziałanie i zapobieganie sytuacjom problemowym. 4. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci. 5. Nauka obrony przed naciskiem otoczenia (w tym na reklamę). 6. Organizowanie spotkań dla rodziców – uświadamianie zagrożeń płynących z Internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja zajęć na lekcjach informatyki, języka polskiego. - Rozmowy, pogadanki, zajęcia warsztatowe na temat uzależnienia od Internetu. - Zajęcia z wychowawcą, na lekcjach informatyki, WOS – tematyka lekcji na temat zamieszczania i rozpowszechniania informacji w sieci. - Prowadzenie treningu asertywności. - Prowadzenie zajęć profilaktycznych.

XI. Harmonogram – sposób realizacji zadań (realizacja treści programowych)

Organizacja zajęć wychowawczo-profilaktycznych dla uczniów

Zadania wychowawczo-profilaktyczne	Sposób realizacji	Dokumentacja/odpowiedzialni za realizację zadań
I. Zdrowie – edukacja zdrowotna 1. Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kreowanie środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia.	1. Organizacja zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych w organizacjach działających w szkole. 2. Uczestnictwo w konkursach profilaktycznych. 3. Realizacja programów: „Czyste powietrze wokół nas”, „Trzymaj formę”. 4. Rozmowy indywidualne. 5. Projekcja filmów i prezentacji multimedialnych. 6. Ankietowanie. 7. Redagowanie gazetek tematycznych. 8. Kontynuacja programu „Szkoła promująca zdrowie”. 9. Uczestnictwo w projekcie „Zdrowy Maluch”. 10. Badania przesiewowe i profilaktyczne badania lekarskie. 11. Ćwiczenia śródlekcyjne w formie zabaw ruchowych. 12. Gimnastyka korekcyjna. 13. Zajęcia z logopedii. 14. Kontrola prawidłowości natężenia światła w klasach i na korytarzach. 15. Pogadanki o wpływie hałasu na zdrowie i psychikę.	Nauczyciele prowadzący koła zainteresowań/rejestr zajęć - pedagog szkolny/dziennik pedagoga - wychowawcy klas/dzienniki zajęć lekcyjnych - nauczyciele koordynatorzy projektów scenariusze projektów – dokumentacja pedagoga - pielęgniarka szkolna/dokumentacja pielęgniarki szkolnej w ciągu całego roku. Nauczyciele/Dziennik lekcyjny, dzienniki specjalistów. Lekcje wychowawcze/ dzienniki zajęć specjalistów.

	<p>16. Pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i najbliższym środowisku - koło szachowe, - SKS.</p> <p>17. Organizowanie wycieczek krajoznawczych, rekreacyjnych, rajdów turystycznych.</p>	
<p>2. Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej, kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie.</p> <p>3. Profilaktyka zagrożeń.</p>	<p>1. Instruktaże dotyczące prawidłowego odżywiania się i prawidłowej higieny.</p> <p>2. Pogadanki w gabinecie pielęgniarki i na spotkaniach z rodzicami.</p> <p>3. Spotkania z dietetykiem.</p> <p>4. Program profilaktyki próchnicy.</p> <p>5. Gazetki na korytarzach szkolnych i w klasach na temat zasad zdrowego stylu życia.</p> <p>6. Konkursy plastyczne.</p> <p>7. Okresowe kontrole czystości – za zgodą rodziców.</p> <p>8. Kształtowanie nawyku mycia rąk przed posiłkami i po pobycie w toalecie.</p> <p>9. Realizacja programu promującego zdrowy i bezpieczny styl życia „Trzymaj formę” oraz Programu Profilaktycznego :Jaś i Małgosia na tropie”, „Czyste powietrze wokół nas” i inne działania promujące zdrowie i zachowania prozdrowotne.</p> <p>10. Realizacja działań promujących zdrowie.</p> <p>11. Akcje propagujące spożywanie zdrowej żywności, owoców, warzyw i soków.</p> <p>12. Rozeznanie, czy uczniowie zjadają drugie śniadanie.</p> <p>13. Program dla szkół „Szlanka mleka”,</p>	<p>Dietetyk, pielęgniarka szkolna – organizacja spotkań, pogadanek.</p> <p>Lekarz stomatolog/pielęgniarka szkolna. Nauczyciele organizatorzy konkursów/ scenariusze imprez i konkursów. Nauczyciele /wychowawcy.</p> <p>Przeszkoleni nauczyciele, wg odrębnego planu na zajęciach w każdej klasie.</p> <p>Zajęcia z wychowawcą klas, dokumentacja intendenta.</p> <p>Dzienniki zajęć nauczycieli i wychowawców. Dziennik zajęć pedagoga, psychologa.</p>

	<p>„Warzywa i owoce w szkole”.</p> <p>14. Posiłki dla uczniów z rodzin najuboższych.</p> <p>15. Rozmowy, pogadanki na temat kulturalnego spożywania posiłków.</p> <p>1. Środki i substancje psychoaktywne – wyposażenie uczniów, rodziców i nauczycieli w wiedzę o uzależnieniach i możliwościach szukania pomocy (narkomania, dopalacze, alkohol, nikotyna).</p> <p>2. Lekcje wychowawcze o szkodliwości używek</p> <p>3. Gazetki ścienne.</p> <p>4. Bieżące informowanie rodziców o widocznej zmianie w zachowaniu dziecka, o podejrzeniach.</p>	
<p>II. Kształtowanie postaw społecznych – relacje</p> <p>1. Zapoznanie z podstawowymi prawami ucznia i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju.</p>	<p>1. Zapoznanie uczniów z Prawami dziecka i ucznia.</p> <p>2. Uświadamianie uczniom do kogo należy zwrócić się po pomoc w razie potrzeby.</p> <p>3. Prowadzenie pogadek na temat tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka.</p> <p>4. Propagowanie informacji dotyczących zasad dobrego wychowania.</p> <p>5. Egzekwowanie zasad wynikających ze Statutu Szkoły i WSO oraz Kodeksu Ucznia – uczniowie znają swoje prawa i obowiązki.</p> <p>6. Konsekwentna ocena zachowań uczniów, odwoływanie się do regulaminu w sytuacjach wymagających interwencji.</p>	<p>Nauczyciele klas/Kodeks praw i obowiązków ucznia.</p> <p>Wychowawcy/Zasady dobrego wychowania – gazetka szkolna.</p> <p>Wychowawcy/System oceniania, arkusze ocen ucznia.</p>

<p>2. Kształtowanie umiejętności komunikacyjnych, przestrzegania obowiązujących reguł, dbałość o język i kulturę wypowiedzenia się, dobry klimat w szkole.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uczniowie znają i stosują formy dobrego zachowania. 2. Organizowanie imprez kulturalnych z zachowaniem obowiązujących reguł. 3. Organizowanie wieczorów poetyckich, konkursów „mistrz życzliwości, mistrz kultury bycia” – indywidualna praca z uczniem wybitnie uzdolnionym. 4. Uczenie właściwych zachowań wobec osób agresywnych i obcych (negocjacja, żart, rozładowanie napięcia), treningi interpersonalne. 	<p>Wychowawcy/scenariusze imprez kulturalnych.</p> <p>Wychowawcy klas. Dokumentacja wychowawcy grupy/klasy/Dziennik pedagoga.</p>
--	---	---

<p>3. Profilaktyka zagrożeń.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uczestnictwo w zajęciach mających na celu wyeliminowanie niepożądanych zachowań takich jak: - agresja, przemoc psychiczna, zachowania dyskryminacyjne, cyberprzemoc. 2. Systematyczna edukacja uczniów w zakresie radzenia sobie z własnymi trudnymi uczuciami oraz w zakresie ochrony przed agresją. 3. Respektowanie zbioru zasad przez uczniów obowiązujących w szkole – pogadanki, dyskusje na lekcjach z wychowawcą. 4. Zajęcia warsztatowe „Nie dla agresji i przemocy w szkole”. 5. Realizacja programu „Znam inne rozwiązanie – program przeciwdziałania agresji i przemocy w szkole”. 6. Stała współpraca pracowników szkoły w zakresie zaobserwowanych negatywnych zachowań uczniów – reagowanie na wszystkie niepożądane zachowania. 7. Organizacja spotkań z Policjantami – odpowiedzialność prawna nieletnich. 8. Kształtowanie pożądanych społecznie postaw wobec zagrożeń cywilizacyjnych: - propagowanie informacji o zagrożeniach cywilizacyjnych (terroryzm, choroby, głód) – jak sobie radzić, gdzie szukać pomocy? 	<p>Pedagog, psycholog/wychowawcy klas, dzienniki specjalistów.</p>
<p>III. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych</p> <p>1. Zapoznanie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznanie procedur bezpieczeństwa w szkole i poza nią i zasadami BHP na lekcjach. 2. Organizowanie pogadanek, zajęć warsztatowych, dotyczących bezpieczeństwa. 	<p>Dokumentacja wychowawcy grupy/klasy. Alarmy próbne przeciwpożarowe. Dyżury nauczycieli w czasie przerw. Dziennik pedagoga/ Dziennik</p>

<p>z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz w sytuacjach nadzwyczajnych.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. Realizacja programu „Bezpieczne życie” 4. Współpraca z ratownikami medycznymi. 5. Zapoznanie uczniów z telefonami alarmowymi, z zasadami pierwszej pomocy. 6. Uczestnictwo w pogadankach dotyczących samodzielności w wykonywaniu czynności samoobsługowych i pracy na lekcji. 7. Samodzielne korzystanie z biblioteki szkolnej – uczniowie poznają zasoby i zachęceni są do czytelnictwa. 8. Samodzielne korzystanie ze stołówki szkolnej przez uczniów. 	<p>bibliotekarza.</p>
<p>2. Kształtowanie umiejętności porządkowani i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnej, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczanie informatyki od klasy I – uświadamianie konsekwencji. 2. Korzystanie z różnych źródeł informacji – wykorzystanie projektów. 3. Prelekcje i pogadanki dla rodziców uczniów klas I – III. 4. Udział uczniów w różnych konkursach dotyczących profilaktyki uzależnienia od Internetu. 5. Indywidualna praca z uczniem wybitnie uzdolnionym. 	<p>Wyznaczeni nauczyciele –zgodnie z odrębnym harmonogramem.</p>

<p>3. Profilaktyka zagrożeń.</p>	<p>1. Kształtowanie pożądanych społecznie postaw wobec zagrożeń cywilizacyjnych: - omawianie zagrożeń związanych z cyberprzemocą, uświadamianie potrzeby ochrony danych osobowych - spotkania z przedstawicielami Policji (analiza konsekwencji zachowań przemocy w sieci, możliwość szukania pomocy) - co to jest stalking – jak sobie z nim radzić? 2. Współpraca z instytucjami udzielającymi pomocy i wsparcia - diagnozowanie środowiska. 3. Ochrona ofiar przemocy: rozmowy z uczniem, konsultacje z rodzicami, procedury „Niebieskiej Karty” - gazetki tematyczne.</p>	<p>Pedagog, wychowawcy, lekcje informatyki, dzienniki zajęć.</p> <p>Przedstawiciele Policji, /materiały informacyjne.</p>
<p>IV. Wartości, normy, wzory zachowań – kultura 1. Kształtowanie więzi z krajem ojczystym, poszanowanie dla dziedzictwa narodowego oraz innych kultur i tradycji . Poznanie tradycji, historii szkoły i najbliższej okolicy. 2. Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi niezależnie od statusu materialnego, religii, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji. 3. Wprowadzanie uczniów w świat</p>	<p>1. Kultywowanie tradycji i obyczajów regionu, w którym funkcjonuje szkoła. 2. Uczniowie dokonują analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które na nie wpływają. 3. Uczniowie mają szacunek do kultury i dorobku narodowego – biorą udział w uroczystościach o charakterze szkolnym i państwowym - uczestniczą w wycieczkach i lekcjach muzealnych - składają hołd pamięci poległym – rozwijają umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. 4. Uczniowie rozwijają świadomość na temat</p>	<p>Dokumentacja szkolna. Kalendarz imprez szkolnych. Przygotowanie uczniów do praktycznego wykorzystania wiedzy.</p>

literatury, ugruntowanie ich zainteresowań czytelniczych oraz wyposażenie w kompetencje czytelnicze potrzebne do krytycznego odbioru tekstów literatury	zasad humanitaryzmu. 5. Organizowanie uroczystości szkolnych – obrzędowość szkolna. 6. Organizowanie wycieczek: historycznych, krajoznawczych, muzealnych („Rajd Gwiazdzisty”) 7. Warsztaty i lekcje kształtujące postawę tolerancji 8. Lekcje biblioteczne. 9. Akcje propagujące czytelnictwo.	
4. Profilaktyka zagrożeń.	1. Przeciwdziałanie objawom dyskryminacji – dostosowanie warunków nauki, opieki i wychowania do potencjalnych obszarów dyskryminacji poprzez organizację pogadanek. 2. Przedstawienia, filmy edukacyjne.	Uczestnictwo uczniów w działaniach/dziennik zajęć pedagoga, wychowawcy.

A. Organizacja działań dla rodziców

Zadania	Formy realizacji
Informowanie rodziców o podejmowanych przez szkołę działaniach wychowawczo-profilaktycznych.	- Zapoznanie rodziców z programem wychowawczo-profilaktycznym. - Przekazywanie na bieżąco informacji o realizowanych programach wychowawczo-profilaktycznych za pomocą strony internetowej szkoły, gazetek ściennych w szkole.
Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole.	- Przekazywanie na bieżąco informacji o sukcesach, trudnościach i problemach uczniów za pomocą dziennika elektronicznego, podczas rozmów indywidualnych, zebrań klasowych. - Rozmowy indywidualne z pedagogiem, psychologiem szkolnym, dyrektorem szkoły. - Informacje na temat niskiej frekwencji – pisemne. - Współpraca z radą rodziców w zakresie pomocy materialnej dla uczniów potrzebujących wsparcia, dożywiania, dofinansowania wycieczek.
Przekazywanie wiedzy na temat	- Organizacja spotkań, warsztatów dla rodziców ze specjalistami nt. uzależnienia od

problemów wychowania i profilaktyki	<p>dopalaczy, Internetu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizacja warsztatów np. na temat „Bezpieczny Internet”; „Jak sprawować kontrolę rodzicielską”; „Co to są dopalacze”; konsekwencje prawne zachowań agresywnych, sprzedaży i posiadania używek. – Warsztaty: zaspokojenie potrzeb psychicznych dziecka (miłość, akceptacja, szacunek, troska) jako podstawa wychowania. - Gazetki – upowszechnianie materiałów edukacyjnych. - Doskonalenie umiejętności rodziców w zakresie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. - Organizowanie spotkań z rodzicami – dostarczenie informacji jak powinni zachować się w sytuacjach wymagających interwencji. - Indywidualne konsultacje z wychowawcą i pedagogiem.
-------------------------------------	---

B. Organizacja działań dla nauczycieli

Zadania	Formy realizacji
Organizacja doskonalenia zawodowego – kursy, warsztaty, szkolenia.	- Dostarczanie nauczycielom informacji o dostępnych formach doskonalenia poza szkołą na temat np. dostosowania warunków wychowawczych do potencjalnych obszarów dyskryminacji.
Organizacja wewnątrzszkolnego doskonalenia. Doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania niebezpiecznych środków i substancji.	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja szkoleniowych rad pedagogicznych, np. z zakresu efektywnych metod uczenia się „Mnemotechnika”, „Negocjacje i mediacje”. - Uzyskanie wiedzy na temat norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.
Propagowanie literatury na temat profilaktyki w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> - Udostępnianie materiałów szkoleniowych. - Gromadzenie literatury na temat szkolnej profilaktyki.

XII. Realizacja treści wychowawczo - profilaktycznych zawartych w podstawie programowej I i II etapu nauczania

Cele ogólne i szczegółowe treści wychowawczych i profilaktycznych zawartych w podstawach programowych:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowe

I etap edukacyjny – klasy I-III	
Rodzaj edukacji	Treści nauczania
Edukacja polonistyczna	Uczeń: - obdarza uwagą dzieci i dorosłych, słucha ich wypowiedzi [...]; komunikuje w jasny sposób swoje spostrzeżenia, potrzeby, odczucia w kulturalny sposób zwraca się do rozmówcy, [...] dostosowuje ton głosu do sytuacji ...
Etyka	- rozumie, że ludzie mają równe prawa, niezależnie od tego, gdzie się urodzili, jak wyglądają, jaką religię wyznają, jaki mają status materialny; okazuje szacunek osobom starszym; - zastanawia się nad tym, na co ma wpływ, na czym mu zależy, do czego może dążyć nie krzywdząc innych; stara się nieść pomoc potrzebującym; - wie, że dzieci niepełnosprawne znajdują się w trudnej sytuacji i pomaga im; - wie, na czym polega prawdomówność i jak ważna jest odwaga przeciwstawiania się kłamstwu i obmowie; potrafi z tej perspektywy oceniać zachowania bohaterów baśni, opowiadań, legend, komiksów; - wie, że nie można zabierać cudzej własności i stara się tego przestrzegać; wie, że należy naprawić wyrządzoną szkodę; dostrzega, kiedy postaci z baśni, opowiadań, legend, komiksów nie przestrzegają reguły „nie kradnij”; pamięta o oddawaniu pożyczonych rzeczy, nie niszczy ich; - nawiązuje i pielęgnuje przyjaźnie w miarę swoich możliwości; - przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (grzecznie zwraca się do innych, współpracuje w zabawach i w sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych (grzecznie zwraca się do innych, ustępuje osobom starszym miejsca w autobusie, podaje upuszczony przedmiot itp.); - wie, że jest częścią przyrody, chroni ją i szanuje; nie niszczy swojego otoczenia.
Edukacja społeczna	- odróżnia, co jest dobre, a co złe w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi; - odróżnia dobro od zła, stara się być sprawiedliwym i prawdomównym; nie krzywdzi innych, pomaga słabszym i potrzebującym;

	<ul style="list-style-type: none"> - zna podstawowe relacje między najbliższymi; podejmuje obowiązki domowe i rzetelnie je wypełnia; - identyfikuje się ze swoją rodziną i jej tradycjami; ma rozeznanie, że pieniądze otrzymuje się za pracę; rozumie, co to jest sytuacja ekonomiczna rodziny, i wie, że trzeba do niej dostosować swe oczekiwania; - współpracuje z innymi w zabawie, w nauce szkolnej i w sytuacjach życiowych; - przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej oraz świecie dorosłych; - wie, jak należy zachowywać się w stosunku do dorosłych i rówieśników (formy grzecznościowe); - rozumie potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami w miejscu zamieszkania; jest chętny do pomocy, respektuje prawo innych do pracy i wypoczynku; - jest tolerancyjny wobec osób innej narodowości, tradycji kulturowej itp.; wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa; - zna prawa ucznia i jego obowiązki (w tym zasady bycia dobrym kolegą), respektuje je; uczestniczy w szkolnych wydarzeniach; - zna najbliższą okolicę, jej ważniejsze obiekty, tradycje; potrafi wymienić status administracyjny swojej miejscowości (wieś, miasto); wie, w jakim regionie mieszka; uczestniczy w wydarzeniach organizowanych przez lokalną społeczność; - wie, jakiej jest narodowości; wie, że mieszka w Polsce, a Polska znajduje się w Europie; zna symbole narodowe (barwy, godło, hymn narodowy) i najważniejsze wydarzenia historyczne; orientuje się w tym, że są ludzie szczególnie zasłużeni dla miejscowości, w której mieszka, dla Polski i świata; rozpoznaje flagę i hymn Unii Europejskiej; - wie, jak ważna jest praca w życiu człowieka; wie, jaki zawód wykonują jego najbliżsi i znajomi; - wie, czym zajmuje się np. lekarz, aptekarz, policjant, weterynarz; - wie, gdzie można bezpiecznie organizować zabawy, a gdzie nie można i dlaczego; - zna zagrożenia ze strony ludzi; potrafi powiadomić dorosłych o wypadku, zagrożeniu, niebezpieczeństwie; - zna numery telefonów: pogotowia ratunkowego, straży pożarnej, policji oraz ogólnopolski numer alarmowy 112.
Edukacja techniczna	<ul style="list-style-type: none"> - dba o bezpieczeństwo własne i innych: - utrzymuje ład i porządek wokół siebie, w miejscu pracy; sprząta po sobie i pomaga innym w utrzymaniu porządku, - właściwie używa narzędzi i urządzeń technicznych, - wie, jak należy bezpiecznie poruszać się po drogach (w tym na rowerze) i korzystać ze środków komunikacji; - wie, jak trzeba zachować się w sytuacji wypadku.
Wychowanie fizyczne w zakresie bezpieczeństwa i edukacji zdrowotnej:	<ul style="list-style-type: none"> - dba o higienę osobistą i czystość odzieży, - wie, jakie znaczenie dla zdrowia ma właściwe odżywianie się oraz aktywność fizyczna, - wie, że nie może samodzielnie zażywać leków i stosować środków chemicznych niezgodnie z przeznaczeniem, - dba o prawidłową postawę, np. siedząc w ławce, przy stole, - przestrzega zasad bezpiecznego zachowania się w trakcie zajęć ruchowych; posługuje się przyborami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem,

	- potrafi wybrać bezpieczne miejsce do zabaw i gier ruchowych; wie, do kogo zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia.
Edukacja przyrodnicza (zdrowotna)	- zna podstawowe zasady racjonalnego odżywiania się; - rozumie konieczność kontrolowania stanu zdrowia i stosuje się do zaleceń lekarza i lekarza dentystry; - dba o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych (w miarę swoich możliwości); orientuje się w zagrożeniach ze strony roślin i zwierząt, a także w zagrożeniach typu burza, huragan, śnieżycy, lawina, powódź itp.; - wie, jak trzeba zachować się w takich sytuacjach.
Zajęcia komputerowe zagrożenia wynikające z korzystania z komputera, Internetu i multimediiów:	- zna zagrożenia wynikające z korzystania z komputera, Internetu i multimediiów: - wie, że praca przy komputerze męczy wzrok, nadwęża kręgosłup, ogranicza kontakty społeczne; wie, jak trzeba korzystać z komputera, żeby nie narażać własnego zdrowia, - ma świadomość niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów i podawania swojego adresu, - stosuje się do ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów.
II etap nauczania – klasy IV-VII	
Przedmiot	Treści nauczania
Język polski	Uczeń: - rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikowania się (gest, wyraz twarzy, mimika, postawa ciała) uczestnicząc w rozmowie, słucha z uwagą wypowiedzi innych....; - prezentuje własne zdanie i uzasadnia je; - rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym; - rozpoznaje intencje wypowiedzi (aprobatę, dezaprobatę, negację); - dostrzega w wypowiedzi ewentualne przejawy agresji i manipulacji; - uczestniczy w dyskusji, uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi.
Język obcy nowożytny reaguje ustnie w prostych sytuacjach dnia codziennego:	- przedstawia siebie i członków swojej rodziny; - podaje swój wiek i miejsce zamieszkania; - podaje swoje upodobania; - mówi, co posiada i co potrafi robić;

	<ul style="list-style-type: none"> - prosi o informacje; - wyraża swoje emocje; - wyraża prośby i podziękowania. - reaguje w formie prostego tekstu pisanego w prostych sytuacjach życia codziennego: - udziela podstawowych informacji na swój temat; - wyraża podziękowania; - współdziała w grupie, np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych.
Muzyka	<ul style="list-style-type: none"> - określa charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych (poloneza, krakowiaka, mazura, kujawiaka i oberka); - poprawnie śpiewa z pamięci polski hymn narodowy oraz hymn Unii Europejskiej; - porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów – J.S. Bach, W.A. Mozart, L. van Beethoven, F. Chopin, S. Moniuszko, W. Lutosławski;
Plastyka	<ul style="list-style-type: none"> - określa swoją przynależność kulturową poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w swoim środowisku lokalnym i regionalnym; - uczestniczy w życiu kulturalnym środowiska; - rozpoznaje wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury oraz opisuje ich funkcje i cechy charakterystyczne na tle epoki (posługując się podstawowymi terminami i pojęciami właściwymi dla tych dziedzin sztuki).
Historia i społeczeństwo Refleksja nad sobą i otoczeniem społecznym Mała Ojczyzna	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w czym wyraża się odmienność i неповtarzalność każdego człowieka; - podaje przykłady różnorodnych potrzeb człowieka oraz sposoby ich zaspokajania; - wyjaśnia znaczenie rodziny w życiu oraz wskazuje przykłady praw i obowiązków przysługujących poszczególnym członkom rodziny; - wyraża opinię na temat kultywowania tradycji i gromadzenia pamiątek rodzinnych; - charakteryzuje społeczność szkolną, z uwzględnieniem swoich praw i obowiązków; - podaje przykłady działań samorządu uczniowskiego w swojej szkole; - tłumaczy, odwołując się do przykładów, na czym polega postępowanie sprawiedliwe; - wyjaśnia, w czym przejawia się uprzejmość i tolerancja; - podaje przykłady konfliktów między ludźmi i proponuje sposoby ich rozwiązywania; - opisuje swoją „małą Ojczyznę”, uwzględniając tradycję historyczno-kulturową i problemy społeczno-gospodarcze; - zbiera informacje o rozmaitych formach upamiętniania postaci i wydarzeń z przeszłości „małej Ojczyzny” - wskazuje na planie miejscowości, siedzibę władz lokalnych i na przykładach omawia zakres działań oraz sposoby powoływania władz.

<p>Państwo</p> <p>Spoleczeństwo</p> <p>Wspólnota europejska</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia i tłumaczy znaczenie najważniejszych świąt narodowych, symboli państwowych i miejsc ważnych dla pamięci narodowej; - wskazuje na mapie i opisuje główne regiony Polski; - wymienia mniejszości narodowe i etniczne żyjące w Polsce i na wybranych przykładach opisuje ich kulturę i tradycje oraz wymienia miejsca największych skupisk Polaków na świecie. - wyjaśnia, w czym wyraża się demokratyczny charakter państwa polskiego, używając pojęć: wolne wybory, wolność słowa, wolne media, konstytucja; - wymienia organy władzy w Rzeczypospolitej Polskiej: parlament, prezydent, rząd, sądy i omawia najważniejszą funkcję każdego z tych organów w systemie politycznym; - podaje przykłady praw i obowiązków obywateli Rzeczypospolitej Polskiej; - omawia wybrane prawa dziecka i podaje, gdzie można się zwrócić, gdy są one łamane: - wyjaśnia znaczenie pracy w życiu człowieka i dostrzega jej społeczny podział; - opisuje różne grupy społeczne, wskazując ich role w społeczeństwie; - podaje przykłady ważnych problemów współczesnej Polski, korzystając z różnych źródeł informacji (od osób dorosłych, z prasy, radia, telewizji, Internetu); - opowiada o uczestnictwie Polski we wspólnocie europejskiej, używając pojęć: Unia Europejska, europejska solidarność, stosunki międzynarodowe, oraz rozpoznaje symbole unijne: flagę i hymn Unii Europejskiej (Oda do radości);
<p>Przyroda</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje przykłady właściwego spędzania czasu wolnego z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa w czasie gier i zabaw ruchowych oraz poruszania się po drodze; - podaje przykłady zachowań i sytuacji, które mogą zagrażać zdrowiu i życiu człowieka (np. niewybuchy i niewypały, pożar, wypadek drogowy, jazda na łyżwach lub kąpiel w niedozwolonych miejscach); - wymienia podstawowe zasady bezpiecznego zachowania się w domu, w tym posługiwania się urządzeniami elektrycznymi, korzystania z gazu, wody; - wymienia choroby cywilizacyjne uwarunkowane niedostatkiem ruchu, w szczególności choroby układu krążenia, układu ruchu i otyłość, oraz omawia sposoby zapobiegania im; - wyjaśnia negatywny wpływ alkoholu, nikotyny i substancji psychoaktywnych na zdrowie człowieka, podaje propozycje asertywnych zachowań w wypadku presji otoczenia; - omawia stosowany w sporcie doping i uzasadnia szkodliwość stosowanych substancji chemicznych; - wymienia zasady prawidłowego odżywiania się i stosuje je; - wyjaśnia znaczenie odpoczynku (w tym snu) i odżywiania się i aktywności ruchowej w prawidłowym funkcjonowaniu

Edukacja zdrowotna	<p>organizmu; charakteryzuje podstawowe zasady ochrony narządów wzroku i słuchu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje chemiczne aspekty stresu. - podaje przykłady właściwego spędzania czasu wolnego z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa w czasie gier i zabaw ruchowych oraz poruszania się po drodze; - podaje przykłady zachowań i sytuacji, które mogą zagrażać zdrowiu i życiu człowieka (np. niewybuchy i niewypały, pożar, wypadek drogowy, jazda na łyżwach lub kąpiel w niedozwolonych miejscach); - wymienia podstawowe zasady bezpiecznego zachowania się w domu, w tym posługiwania się urządzeniami elektrycznymi, korzystania z gazu, wody.
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze choroby człowieka wywołane przez wirusy, bakterie, protisty i pasożyty zwierzęce oraz przedstawia zasady profilaktyki tych chorób; w szczególności przedstawia drogi zakażenia się wirusami HIV, HBV i HCV oraz HPV, zasady profilaktyki chorób wywołanych przez te wirusy oraz przewiduje indywidualne i społeczne skutki zakażenia; - przedstawia czynniki sprzyjające rozwojowi choroby nowotworowej (np. niewłaściwa dieta, tryb życia, substancje psychoaktywne, promieniowanie UV) oraz podaje przykłady takich chorób; - omawia podstawowe zasady profilaktyki chorób nowotworowych; - uzasadnia konieczność okresowego wykonywania podstawowych badań kontrolnych (np. badania stomatologiczne, podstawowe badania krwi i moczu, pomiar pulsu i ciśnienia krwi); - omawia podstawowe zasady profilaktyki chorób skóry (trądzik, kontrola zmian skórnych, wpływ promieniowania UV na stan skóry i rozwój chorób nowotworowych skóry); - przedstawia negatywny wpływ na zdrowie człowieka niektórych substancji psychoaktywnych (tytoń, alkohol), narkotyków i środków dopingujących oraz nadużywania kofeiny i niektórych leków (zwłaszcza oddziałujących na psychikę); - przedstawia podstawowe zasady profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową; - wyjaśnia, dlaczego należy stosować dietę zróżnicowaną i dostosowaną do potrzeb organizmu (wiek, stan zdrowia, tryb życia i aktywność fizyczna, pora roku itp.) oraz podaje korzyści z prawidłowego odżywiania się; - oblicza indeks masy ciała oraz przedstawia i analizuje konsekwencje zdrowotne niewłaściwego odżywiania (otyłość lub niedowaga oraz ich następstwa); - wymienia czynniki wywołujące stres oraz podaje przykłady pozytywnego i negatywnego działania stresu; - przedstawia sposoby radzenia sobie ze stresem; - przedstawia wpływ hałasu na zdrowie człowieka; - przedstawia podstawowe zasady higieny narządów wzroku i słuchu;

	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje związek pomiędzy prawidłowym wysypianiem się a funkcjonowaniem organizmu, w szczególności wpływ na procesy uczenia się i zapamiętywania oraz odporność organizmu; - wymienia czynniki wywołujące stres oraz podaje przykłady pozytywnego i negatywnego działania stresu; - przedstawia sposoby radzenia sobie ze stresem.
Matematyka	<ul style="list-style-type: none"> - wykazuje pozytywne nastawienie do podejmowania wysiłku intelektualnego oraz postawy dociekliwości; - obserwuje i eksperymentuje; - samodzielnie poszukuje i zdobywa informacje; - umie zorganizować warsztat pracy, wyrabia systematyczność, pracowitość i wytrwałość; - rozwija umiejętność współdziałania w grupie; - przedstawia rozwiązania problemów i zadań w sposób czytelny; - sprawdza otrzymane odpowiedzi i koryguje błędy.
Chemia	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, na czym mogą polegać i od czego zależeć lecznicze i toksyczne właściwości substancji chemicznych (dawka, rozpuszczalność w wodzie, rozdrobnienie, sposób przenikania do organizmu) aspiryny, nikotyny, alkoholu etylowego; - opisuje właściwości i zastosowania metanolu i etanolu; zapisuje równania reakcji spalania metanolu i etanolu; opisuje negatywne skutki działania alkoholu etylowego na organizm ludzki.
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie i bezpiecznie pracuje w sieci lokalnej i globalnej; - przestrzega podstawowych zasad bezpiecznej i higienicznej pracy przy komputerze, wyjaśnia zagrożenia wynikające z niewłaściwego korzystania z komputera; - uczestniczy w pracy zespołowej; - porozumiewa się z innymi osobami podczas realizacji wspólnego projektu, podejmuje decyzje w zakresie swoich zadań i uprawnień.; - wykorzystuje komputer w życiu codziennym; - opisuje zagrożenia i ograniczenia związane z korzystaniem z komputera i Internetu;
Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru itp.; - omawia zasady zachowania się podczas wypadków i katastrof komunikacyjnych, technicznych i innych; - wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji; - wymienia i charakteryzuje źródła zagrożeń w najbliższym otoczeniu szkoły oraz domu; - przedstawia zasady działania w przypadku awarii, zagrożeń czasu pokoju, podczas przebywania w domu, szkole, miejscu rekreacji i na trasie komunikacyjnej.

Wiedza o społeczeństwie	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przestępstwa, których ofiarą najczęściej padają młodzi ludzie; - wie, jak można próbować ich uniknąć i przestrzega zasad bezpiecznego zachowania się w sytuacji zagrożenia; - przedstawia przepisy prawne dotyczące alkoholu, papierosów i narkotyków i wskazuje na konsekwencje ich łamania; - wymienia i stosuje zasady komunikowania się i współpracy w małej grupie (np. bierze udział w dyskusji, zebraniu, wspólnym działaniu); - wymienia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; - przedstawia i stosuje w praktyce sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie i między grupami; - wyjaśnia na przykładach jak można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań grupy lub jak im się przeciwstawiać.
Technika	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi obsługiwać i regulować urządzenia techniczne znajdujące się w domu, szkole i przestrzeni publicznej, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa; - czyta ze zrozumieniem instrukcje obsługi urządzeń; - bezpiecznie uczestniczy w ruchu drogowym jako pieszy, pasażer i rowerzysta.
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> - bierze udział w aktywności fizycznej ukierunkowanej na zdrowie, wypoczynek i sport; - stosuje zasady bezpieczeństwa podczas aktywności fizycznej; - poznaje własny rozwój fizyczny i swoją sprawność fizyczną oraz praktykowanie zachowań prozdrowotnych. - omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; - korzysta bezpiecznie ze sprzętu i urządzeń sportowych; - stosuje zasady samoasekuracji; - omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach; - omawia sposoby ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem; - dobiera strój i obuwie sportowe do ćwiczeń w zależności od miejsca zajęć oraz warunków atmosferycznych. - wyjaśnia, dlaczego należy przestrzegać ustalonych reguł w trakcie rywalizacji sportowej; - uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady czystej gry: szacunku dla rywali, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego, podziękowania za wspólną grę; - wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; - korzysta bezpiecznie ze sprzętu i urządzeń sportowych; Porusza się bezpiecznie po drogach publicznych na rowerze; - wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im. - wie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia i że można im zapobiegać poprzez: szczepienia ochronne, właściwe odżywianie się, aktywność fizyczną, przestrzeganie higieny; właściwie zachowuje się w sytuacji choroby.

Edukacja zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega samobadanie i samokontrola zdrowia oraz dlaczego należy poddawać się badaniom profilaktycznym w okresie całego życia. Omawia przyczyny i skutki stereotypów i stygmatyzacji osób chorych psychicznie i dyskryminowanych (np. żyjących z HIV/AIDS). - omawia szkody zdrowotne i społeczne związane z paleniem tytoniu, nadużywaniem alkoholu i używaniem innych substancji psychoaktywnych; wyjaśnia, dlaczego i w jaki sposób należy opierać się presji oraz namowom do używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych. - wyjaśnia związek między aktywnością fizyczną i żywieniem a zdrowiem i dobrym samopoczuciem oraz omawia sposoby utrzymania odpowiedniej masy ciała we wszystkich okresach życia.
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje przejawy przemocy w rodzinie i wykorzystywania seksualnego, zna możliwości uzyskiwania pomocy; - zna zagrożenia życia społecznego: alkoholizm, narkomania, agresja, sekty, pornografia; - rozumie problemy okresu dojrzewania (napięcia seksualne, masturbacja), zna sposoby radzenia sobie z nimi; - umie rozpoznać sytuacje wymagające porady lekarza lub innych specjalistów; - rozpoznaje zagrożenia okresu dojrzewania: presja seksualna, uzależnienia, pornografia, prostytutka nieletnich; - rozumie pojęcie inicjacji seksualnej oraz związek pomiędzy aktywnością seksualną z miłością i odpowiedzialnością; - umie wskazać dysfunkcje związane z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej; - rozumie ryzyko związane z wczesną inicjacją; - rozumie zagrożenie AIDS: drogi przenoszenia zakażenia, profilaktyka, aspekt społeczny; - rozumie i akceptuje kryteria dojrzałości biologicznej, psychicznej i społecznej. - zna problemy okresu dojrzewania i sposoby radzenia sobie z nimi; - rozumie znaczenie inicjacji seksualnej, jej uwarunkowania i następstwa. - potrafi wymienia argumenty biomedyczne, psychologiczne i moralne za opóźnianiem wieku inicjacji seksualnej; - zna choroby przenoszone drogą płciową i sposoby zapobiegania im. AIDS: profilaktyka, aspekt społeczny i etyczny, chory na AIDS w rodzinie. - wie, jakie zachowania zalicza się do przemocy i przestępstw seksualnych; zna możliwości zapobiegania, sposoby obrony. - wie, gdzie zasięgnąć informacji o ośrodkach pomocy psychologicznej, medycznej i prawnej, nieplanowanej ciąży; - wie, gdzie szukać pomocy w sytuacjach trudnych. - aborcja jako zagrożenie dla zdrowia psychicznego i fizycznego – aspekty: prawny, medyczny i etyczny. - budowa prawidłowych relacji z rodzicami. Konflikt pokoleń; przyczyny i sposoby rozwiązywania konfliktów - zachowania asertywne,
Etyka	<ul style="list-style-type: none"> - kształtuje refleksyjną postawę wobec człowieka, jego natury, powinności moralnych oraz wobec różnych sytuacji

Nauczyciele II etapu nauczania mogą realizować treści wychowawcze na swoich przedmiotach	życiowych; - rozpoznaje swoje obowiązki wobec najbliższego otoczenia, rodziny i szkoły; - rozpoznaje podstawowe wartości i dokonuje właściwej ich hierarchizacji; - dostrzega różnorodność postaw i zachowań ludzi. - wyraża opinie i wartościuje zjawiska społeczne na poziomie społeczności szkolnej i społeczności lokalnej; - poznaje siebie, dostrzega cechy indywidualne własne i najbliższych osób; - wyjaśnia znaczenie własnych zachowań ich przyczyn i konsekwencji - przyjmuje odpowiedzialność za siebie; - porozumiewa się z innymi;
Język kaszubski	- zna wybrane utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości kaszubskiej; - dostrzega wzorce postaw społecznych, religijnych, etycznych, kulturowych i w ich kontekście kształtuje swoją tożsamość; - operuje słownictwem (w podstawowym zakresie) związanym z Kaszubami; - rozpoznaje podstawowe tematy i motywy charakterystyczne dla literatury kaszubskiej; - rozpoznaje cechy kultury Kaszub i języka kaszubskiego; - wykazuje się podstawowym zakresem wiadomości związanych z historią, geografą, przyrodą, kulturą materialną i duchową Kaszub.

XIII. Ewaluacja programu – będzie polegała na:

Przebieg pracy wychowawczo-profilaktycznej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli służą doskonaleniu pracy i wyciąganiu wniosków na przyszłość. Najlepszych efektów można spodziewać się, gdy ewaluacji dokonuje się na podstawie obserwacji procesu wychowania.

Sposoby i środki ewaluacji:

- obserwacja i analiza zachowań uczniów w różnych sytuacjach,
- obserwacja postępów w nauce,
- frekwencja na zajęciach dydaktycznych,
- pisemna informacja o zachowaniu ucznia formułowana po pierwszym i drugim półroczu,
- rozmowy z rodzicami, uczniami,
- przeprowadzanie ankiet wśród uczniów,
- przeprowadzanie ankiet wśród rodziców,

- zbieranie informacji od innych nauczycieli.

Narzędzia ewaluacji:

- ankieta dla uczniów, rodziców i pracowników szkoły,
- obserwacja zachowania uczniów,
- analiza dokumentacji szkole pedagoga, psychologa szkolnego i innych nauczycieli,
- analiza dokumentacji wychowawców,
- analiza sukcesów i osiągnięć uczniów,
- rozmowy indywidualne z rodzicami, uczniami i pracownikami szkoły,
- wytwory uczniów,
- analiza sprawozdań pielęgniarki dotyczących stanu zdrowia i wypadkowości uczniów.

Ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego, dokona powołany przez dyrektora szkoły zespół ds. ewaluacji programu oceniając rezultaty i efektywność prowadzonych działań. Z wnioskami z prowadzonej ewaluacji poinformowana zostanie rada pedagogiczna na zebraniu kończącym rok szkolny.

USTALENIA KOŃCOWE

Za realizację programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły odpowiedzialni są wszyscy pracownicy placówki. Dyrektor Szkoły będzie czuwał nad prawidłową jego realizacją. Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej w Orlu na lata 2017/2018 jest otwarty, może być modyfikowany w trakcie realizacji. Program ten podlega monitorowaniu i ewaluacji. W każdym roku szkolnym we wrześniu zostanie opracowany dokument pt. Założenia do programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły wraz z harmonogramem działań zaplanowanych na dany rok szkolny w formie odrębnego załącznika i dołączony do programu. Jego opracowania dokonał zespół nauczycieli ds. programu wychowawczo - profilaktycznego szkoły pod kierunkiem lidera zespołu, to jest dyrektora szkoły oraz pedagoga – albowiem to oni dysponowali odpowiednią wiedzą, to oni posiadali rozeznanie o środowisku, dla którego program ten został opracowany. To głównie nauczyciele – wychowawcy naszej szkoły będą wprowadzali go w życie. Po rocznej realizacji tego programu dokonają oceny efektów pracy działalności wychowawczo- profilaktycznej.

Program wychowawczo - profilaktyczny został przedstawiony na zebraniu Rady Pedagogicznej w 28.09.2017r. dniu i zatwierdzony do realizacji Uchwałą Rady Pedagogicznej nr 5 oraz Radzie Rodziców w dniu 27.09.2017 r. i zatwierdzony Uchwałą Rady Rodziców nr 3/2017/2018